

Vergaderjaar 2025–2026

23 432

De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 611

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BUITEN- LANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 oktober 2025

Met deze brief informeren wij uw Kamer over de inzet van het kabinet omtrent de ondersteuning van de regionale capaciteit voor medische evacuaties uit de Gazastrook. In deze brief zal ook ingegaan worden op de invulling van de extra bijdrage van 25 miljoen euro voor hulp aan mensen uit Gaza, die uit begrotingsartikel 4.1 voor humanitaire hulp komt, zoals toegezegd tijdens het Commissiedebat Humanitaire Hulp d.d. 25 september 2025.

De humanitaire situatie in Gaza

Het groot menselijk leed dat zich in de Gazastrook voltrekt, baart het kabinet grote zorgen. De maandenlange blokkade door Israël van humanitaire hulp is medio mei gedeeltelijk opgeheven, maar de toegang en distributie van humanitaire hulp blijft ruim onvoldoende. De intensivering van geweld in Gaza-stad verergert de humanitaire situatie, beperkt de toegang tot hulp en vergroot de risico's voor hulpverleners.

Het langdurige conflict heeft geleid tot de bijna volledige ineenstorting van de gezondheidsinfrastructuur in Gaza. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) waren er tot en met 11 september jl. in totaal 793 aanvallen op de gezondheidszorg geregistreerd, waarvan 125 op gezondheidsinstellingen. De enkele ziekenhuizen en klinieken die nog in gebruik zijn, functioneren daardoor ver onder hun oorspronkelijke capaciteit, medische voorraden zijn schaars en zorgpersoneel werkt onder levensgevaarlijke omstandigheden.

Het kabinet zet zich onverminderd in om de oorlog te beëindigen, de gijzelaars vrij te krijgen en de Gazastrook grootschalig, ongehinderd en onvoorwaardelijk van humanitaire hulp te voorzien door gemandateerde hulporganisaties, waaronder de Verenigde Naties, de Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging en andere internationale ngo's. In dit kader verwelkomt het kabinet de inspanningen van de Amerikaanse president

Trump die op 29 september jl. een plan ter beëindiging van het conflict in de Gazastrook presenteerde, waaronder de opschaling van humanitaire hulp. Uw Kamer ontving op 1 oktober een appreciatie van het plan zoals toegezegd door de Minister van Buitenlandse Zaken tijdens het Notaoverleg Mensenrechten van 29 september jl.

Medische evacuaties uit de Gazastrook

Door de toestroom van grote aantallen patiënten, het gebrek aan medische benodigdheden en het beperkt aantal medische evacuaties loopt de druk op het gezondheidssysteem in Gaza steeds verder op. Uit de meest recente cijfers van de WHO blijkt dat op 17 september jl. in totaal 15.600 patiënten geregistreerd stonden voor medische evacuatie, waaronder 3.800 kinderen. Het Palestijnse Ministerie van Volksgezondheid en de WHO gaan ervan uit dat het werkelijke aantal mensen dat een medische evacuatie nodig heeft drie tot vier keer hoger ligt dan de geregistreerde cijfers, door toegangsbarrières en onvolledige registratie. Tussen 7 oktober 2023 en 17 september 2025 zijn er volgens de WHO 7.802 patiënten geëvacueerd, waaronder 5.369 kinderen.

Volgens cijfers van de WHO ontvangen Egypte (3.995 patiënten), de Verenigde Arabische Emiraten (1.499 patiënten), Qatar (970 patiënten), Turkije (441 patiënten), EU-lidstaten (325 patiënten, met name Italië, Spanje en Roemenië) en Jordanië (254 patiënten) de meeste geëvacueerde patiënten. Al wordt het grootste deel van de patiënten in de regio opgevangen, de capaciteit staat in verschillende landen onder druk. Zo kampt Egypte met tekorten en kiest Jordanië er, met name uit financiële overwegingen, voor om zich vooral te richten op minder complexe zorg. De behoefte aan ondersteuning in de regio is dan ook groot en urgent.

Nederlandse inzet voor medische evacuaties binnen de regio

De interdepartementale *Taskforce Medische Evacuaties van Gazanen binnen de regio*, waar zowel het Ministerie van Buitenlandse Zaken als het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in vertegenwoordigd zijn, coördineert het Nederlandse beleid langs drie sporen.

Allereerst door medische en humanitaire hulp aan mensen uit Gaza te ondersteunen via een additionele bijdrage van 25 miljoen euro. Daarnaast is er diplomatieke inzet richting Israël en landen in de regio, gericht op verruiming van de mogelijkheden voor medische evacuaties, humanitaire toegang voor onze humanitaire partners en het recht op terugkeer van patiënten. Nederland werkt hierbij nauw samen met andere Europese en gelijkgezinde landen. Ten slotte wordt in kaart gebracht of aanbod van Nederlandse medische expertise en/of goederen kan aansluiten op de hulpbehoefte in de regio. Met deze brief informeer ik u over de voortgang op deze drie sporen.

Het kabinet draagt met 25 miljoen euro direct bij aan de ondersteuning van de medische hulp in Gaza en het verlichten van de overbelasting van de zorg in de regio, zoals in Egypte en Jordanië. Deze steun financiert medische behandelingen, specialistische zorg, medicijnen en revalidatiediensten, maar ook structurele elementen zoals training, versterking van ziekenhuizen, herstel van water- en sanitaire voorzieningen en voedselhulp. De Nederlandse bijdrage bereikt daarmee op korte termijn duizenden mensen die betere zorg krijgen en creëert tegelijkertijd iets meer ademruimte voor de zorgstelsels in Egypte en Jordanië die onder druk staan door de toestroom van patiënten. Het snelste en meest effectieve resultaat bereiken we door te investeren in onze betrouwbare humanitaire partners die o.a. met Nederlandse steun reeds in Gaza en de

regio (Egypte, Jordanië, de Westelijke Jordaanoever) actief zijn. De complementariteit tussen de verschillende expertises van deze partners, die hieronder wordt belicht, zorgt voor een breed bereik van mensen in nood in zowel Gaza als in de regio:

Allereerst is 5 miljoen euro gereserveerd voor concrete bilateraal geïnitieerde steun aan de regio via de WHO. Hiermee wordt Egypte ondersteund, in de vorm van medische goederen en daaraan gerelateerde trainingen. Ook wordt Jordanië via de WHO met 1 miljoen euro ondersteund ten behoeve van de opvang van medische evacuees. Verder is 2 miljoen euro direct beschikbaar voor de WHO, waarmee Nederland het centrale coördinatiesysteem van de WHO ondersteunt voor medische evacuatie en begeleiding van Gazaanse patiënten naar ontvangende landen.

Save the Children ontvangt 0,8 miljoen euro voor behandeling in Egypte van ongeveer zeshonderd patiënten, voornamelijk kinderen, uit Gaza. Deze patiënten en hun begeleiders krijgen medische behandeling in private klinieken, inclusief noodzakelijke nazorg zoals psychosociale zorg, protheses en fysiotherapie. Daarnaast zal *Save the Children* aanvullende diensten leveren ter versterking van het Egyptische gezondheidssysteem, zoals training van ambulancepersoneel dat evacuees uit Gaza ophaalt aan de grens.

De *Dutch Relief Alliance* (DRA) ontvangt 3 miljoen euro om haar humanitaire en medische inzet in Gaza uit te breiden. De bijdrage verlicht de druk op het overbelaste gezondheidssysteem door basiszorg te bieden, waaronder behandeling van verwondingen, infectieziekten, chronische aandoeningen en zorg bij zwangerschap en bevallingen, aangevuld met psychosociale hulp. Daarnaast wordt voedselhulp verstrekt, toegang tot schoon water en sanitaire voorzieningen hersteld en gezinnen ondersteund in de vorm van *cash transfers*, waarmee zij zelf kunnen voorzien in basisbehoeften en zorgkosten. Hiermee beoogt de DRA circa 197.000 mensen direct te bereiken, waaronder kinderen, mensen met een handicap en door vrouwen of kinderen geleide huishoudens.

Het *Nederlandse Rode Kruis* ontvangt 6 miljoen euro voor medische hulp aan patiënten uit Gaza in Jordanië en Egypte. Circa 1,4 miljoen euro gaat naar het *Palestine Hospital* van de Palestijnse Rode Halve Maan, dat geëvacueerde patiënten opvangt in Egypte en spoedzorg, gespecialiseerde behandelingen en revalidatie biedt. Daarnaast wordt 4,3 miljoen euro ingezet via het *Middle East Crisis Appeal* van de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen ter ondersteuning van de Egyptische en Jordaanse Rode Halve Maan. Daarmee worden in Jordanië naar verwachting 200 medische-evacuees en 300 begeleiders geholpen met specialistische zorg en psychosociale begeleiding, en in Egypte circa 3.000 mensen, waaronder 2.000 patiënten die revalidatiezorg ontvangen.

Nederland draagt 2,5 miljoen euro bij aan de inzet van het *Internationaal Comité van het Rode Kruis* (ICRC) in de Palestijnse gebieden. Deze steun maakt het mogelijk medische zorg te combineren met beschermings- en coördinatieactiviteiten, waaronder veilige toegang tot spoedeisende hulp voor de Palestijnse Rode Halve Maan. In Gaza ondersteunt het ICRC het veldhospitaal in Rafah (120 bedden), twee ziekenhuizen en vijf eerstelijns-gezondheidscentra met (specialistische) zorg, training, apparatuur en medicijnen. Daarnaast worden revalidatiediensten aangeboden via het *Artificial Limb and Polio Centre* en krijgen patiënten psychosociale zorg. Het ICRC levert tevens brandstof en materialen om ziekenhuizen operationeel te houden.

De bijdrage van 4,7 miljoen euro aan het *VN Humanitaire Fonds voor de Palestijnse Gebieden* richt zich op levensreddende medische zorg en het draaiende houden van cruciale diensten in Gaza. Hiermee worden circa 100.000 consultaties en 13.000 ziekenhuisopnames ondersteund met kritieke medische goederen voor 17 ziekenhuizen, evenals behandelingen voor ondervoede kinderen en moeders. Ook voorziet de bijdrage in evacuaties, traumazorg, revalidatie, medicijnen en water- en sanitaire voorzieningen in zorginstellingen. Minstens de helft van de middelen gaat naar lokale ngo's, die met hun kennis en nabijheid een sleutelrol spelen in de uitvoering.

Met de extra bijdrage van 3 miljoen euro kan *UNICEF* circa 140.000 kinderen, moeders en andere patiënten in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever bereiken met levensreddende zorg. De inzet richt zich op versterking van de zorgsystemen en acute medische hulp, onder meer via ondersteuning van prenatale en neonatale zorg in ziekenhuizen in Gaza met essentiële apparatuur en medicijnen. Daarnaast verstrekt UNICEF protheses aan kinderen die wachten op revalidatie en zet het mobiele teams in voor basiszorg, waaronder vaccinaties, behandeling van ondervoeding, zorg voor zuigelingen en moederzorg.

Diplomatieke inzet van het kabinet

De landen in de regio die medische evacuees ontvangen uit de Gazastrook, geven aan baat te hebben bij diplomatieke steun. Zo is het van belang dat grensovergangen open zijn en de Israëlische autoriteiten snel toestemming verlenen aan de WHO voor de evacuatie van patiënten. Al verloopt die toestemming op dit moment relatief spoedig volgens de WHO, zijn er ook landen in de regio – die beschikken over extra medische capaciteit – die signaleren dat uitreis- en terugkeer toestemming van de Israëlische autoriteiten een obstakel vormt om verder op te schalen.

Nederland zet zich daarom diplomatiek actief in richting Israël en omliggende landen, middels een combinatie van diplomatieke druk en dialoog. Uw Kamer is op 9 september jl. geïnformeerd over de inspanningen die het kabinet tot dusver heeft verricht (Kamerstuk 2025Z15784). Zo dringt Nederland bijvoorbeeld aan op humanitaire toegang, verruiming van de mogelijkheden voor evacuaties uit de Gazastrook en op het recht op terugkeer van Gazanen naar de Gazastrook.

Er vindt voortdurend informatie-uitwisseling plaats over de situatie in Gaza en benodigde steun voor medische evacuaties met Ministers van Buitenlandse Zaken uit de regio, inclusief de Golfstaten. De Minister van Buitenlandse Zaken voerde bijvoorbeeld gesprekken voorafgaand aan en tijdens de High Level Week van de Algemene Vergadering van de VN met Jordanië, Egypte, Saoedi-Arabië, Qatar, Verenigde Arabische Emiraten, Duitsland, Frankrijk, Noorwegen, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Finland en Zweden. In deze constructieve gesprekken werd brede waardering uitgesproken voor de Nederlandse inzet, specifiek voor de toegezegde financiële bijdrage aan medische evacuaties naar de regio. Daarnaast sprak de Staatssecretaris Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp met verschillende hulporganisaties, zoals het Nederlandse Rode Kruis en de *Dutch Relief Alliance*. Ook zijn de Nederlandse diplomatieke posten actief betrokken in de *outreach* naar de landen in de regio.

De Minister van Buitenlandse Zaken bezoekt volgende week Egypte waar hij met zijn evenknie zal spreken over de hoge humanitaire noden in de regio. Hij spreekt eveneens met zijn collega's in de Golflanden tijdens de aanstaande EU-GCC ministeriële bijeenkomst in Koeweit. Hij spreekt daar bijvoorbeeld met Saudi-Arabië en Qatar over de mogelijkheden voor het

vergroten van hun opvangcapaciteit, zeker waar het complexe medische hulp aan kinderen betreft. De Minister van Buitenlandse Zaken en de Staatssecretaris Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp zijn voornemens binnenkort af te reizen naar Saudi-Arabië waar dit ook ter sprake zal komen.

De diplomatieke inzet vindt plaats in nauwe samenwerking met gelijkgestemde partners. Een voorbeeld hiervan is de recente aansluiting van Nederland bij een Deense ministeriële verklaring, samen met 22 andere landen, waarin Israël wordt opgeroepen tot een staakt het vuren en de heropening van de medische corridor tussen Gaza en de Westelijke Jordaanoever en medische hulp tot Gaza toe te laten. In dit kader spreekt de Staatssecretaris Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp op 3 oktober met de Deense Minister van Buitenlandse Zaken over hoe Nederland en Denemarken hierin verder samen kunnen optrekken.

Match regionale behoefte met Nederlandse medische expertise en goederen

Zoals genoemd, besteedt het kabinet 5 miljoen euro aan concrete steun voor de regio via de WHO. De noden voor wat betreft de medische hulp en opvang van medische evacuees zijn het hoogst in Egypte en Jordanië. Nederland is in gesprek met de verschillende hulporganisaties en autoriteiten binnen de regio, waaronder Egypte en Jordanië, om hun medische behoefte in kaart te brengen zodat Nederland daar direct op kan aansluiten.

Dit gaat in nauwe samenwerking met de WHO: de WHO is de spin in het web in de coördinatie van medische evacuatie en begeleiding van Gazaanse patiënten naar ontvangende landen. Op dit moment is de WHO de enige organisatie die medische evacuatie mogelijk kan maken vanuit Gaza. Met de 5 miljoen euro ondersteunt Nederland de coördinerende taken van de WHO en zorgsystemen in Egypte en Jordanië.

Op basis van een brede navraag als onderdeel van diplomatieke contacten binnen de regio, is gebleken dat er momenteel geen directe behoefte bestaat aan concrete medische expertise. Als zich een specifieke behoefte voordoet, kan alsnog worden gekeken naar mogelijkheden om deze te accommoderen. Nederlandse artsen zijn weliswaar werkzaam in Gaza en de regio, maar vanuit hun contractuele betrekkingen met daar aanwezige internationale hulporganisaties.

Complexe medische hulp voor de meest kwetsbare patiënten

Voor kinderen uit Gaza die complexe zorg nodig hebben, betekent dit dat zij vaak afhankelijk zijn van medische evacuatie naar ziekenhuizen buiten Gaza. Tegelijkertijd leggen complexe gevallen extra druk op zorgsystemen in de regio, omdat er vaak meerdere operaties nodig zijn om patiënten te behandelen, of meerdere behandelingstrajecten en -experts. In een aantal landen is die capaciteit beperkt, waardoor een land als Jordanië bijvoorbeeld de keuze maakt om complexe gevallen op dit moment niet op te nemen.

Het is helder dat de behandeling van complexe gevallen een geïntegreerd zorgsysteem nodig heeft, wat een lange termijn benadering vraagt. Het kabinet tracht via humanitaire partners en bilateraal geïnitieerde steun bij te dragen aan het herstel en de versterking van de beschikbare capaciteit, zowel binnen Gaza als in opvanglanden zoals Egypte en Jordanië. De medische hulp die hulporganisaties, mede in private klinieken, kunnen leveren, verlicht hiermee de druk op het reguliere zorgsysteem. Hiermee

kan een aanzienlijke bijdrage worden geleverd om kwetsbare patiënten sneller toegang te geven tot complexe en tot urgente zorg.

Uit ervaringen van andere Europese landen valt op te merken dat de organisatie van evacuatie van patiënten naar eigen land over vele schijven gaat en niet op stel en sprong kan worden georganiseerd. Belemmeringen lijken te liggen bij onder andere de screening van patiënten, de emotionele impact van scheiding van families en kinderen en het niet kunnen of mogen terugkeren naar de Gazastrook.

Inzet van gelijkgestemde landen

Nederland behoort tot de koplopers met de bijdrage van 25 miljoen voor hulp aan mensen uit Gaza en levert daarmee een substantiële bijdrage aan humanitaire en medische ondersteuning in Gaza en de regio. Het kabinet meent dat steun aan hulporganisaties die reeds in de regio actief zijn de snelste en meest zinvolle manier is om zoveel mogelijk patiënten te helpen.

Een rondgang met de vraag over bijdragen van gelijkgestemde landen, laat zien dat Denemarken (6,7 miljoen), Duitsland (30 miljoen), Italië (16 miljoen), het Verenigd Koninkrijk (1 miljoen) en Zweden (38 miljoen) additionele financiering hebben vrijgemaakt. Dit zijn bedragen mede ter ondersteuning van de medische capaciteit in Gaza en de regio. Het kabinet onderzoekt mogelijkheden om krachten te bundelen met deze landen.

Alles afwegende is het kabinet van mening dat we met de hierboven geschetste inzet een groot verschil kunnen maken bij het verbeteren van de medische hulp in de regio. Op één spoor is het, na extensieve contacten met organisaties en landen in de regio, echter niet mogelijk gebleken op korte termijn een significant verschil te maken of acute tekorten te lenigen; dat betreft de complexe hoog-specialistische medische zorg. In verband met gebrek aan capaciteit in enkele landen en obstakels v.w.b. toegankelijkheid of politieke wil in andere landen is gebleken dat nu sprake is van een tekort in de regio. Aan beide aspecten zal het kabinet met voorrang werken. Tegelijkertijd zal het kabinet in de tussenliggende termijn bezien in hoeverre enkele kinderen die complexe hoog-specialistische zorg nodig hebben, die in direct levensgevaar verkeren, waarvoor nu in de regio geen onmiddellijke hulp beschikbaar is, tijdelijk in Nederland kunnen worden geholpen. Daarbij zal het kabinet gebruik maken van de kennis en triage van het WHO alsook van de ervaring die andere Europese landen in dit kader hebben opgedaan. Daarbij heeft het kabinet tevens aandacht voor preventieve veiligheidsaspecten, zoals de screening van de patiënten en een beperkt aantal meereizende begeleiders, alsook de sociale impact die gepaard gaat met het overbrengen van kinderen uit hun thuissituatie. Het aantal gevallen dat Nederland zal kunnen en gaat opnemen zal overigens zeer beperkt zijn en er zal ook rekening worden gehouden met de beschikbare zorgcapaciteit voor Nederlandse kinderen. We blijven primair focussen op opvang in de regio en blijven alle landen in de regio oproepen om een bijdrage te leveren.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
D.M. van Weel

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
A. de Vries